

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

De B. Matthæo Mantuano Confessore, Ordinis Fratrum Prædicatorum,
Viglevani In Ducatu Mediolanensi. Sylloge De Gestis Et Cultu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE.
C. B.

» perpetuo unitæ, cum assistentia infrascripti
» D. archiepiscopalis nostræ curiæ vice-cancel-
» larii, qui de mandato nostro ad infrascriptum
» effectum ad prædictam ecclesiam accessit, ac
» ex pervetusta arca lignea, cæruleo colore de-
» picta et in parte deaurata, in qua ossa corpo-
» ris B. Petri de Imola, equitis Hierosolymi-
» tani, religiose asservantur, existente subtus
» altare majus prædictæ ecclesiæ, ad consulen-
» dum devotioni Eminentissimi dñi Magni Ma-
» gistri prædictæ sacræ Hierosolymitanæ Reli-
» gionis, qui piæ preces porrexit, ut aliqua
» prædicti B. Petri insignis reliquia sibi conce-
» deretur, femur dicti sacri corporis extraxit,
» quod statim per prædictum nostrum Vice-can-
» cellarium involutum fuit in papyro, vitta se-
» rica rubri coloris undique colligatum ac parvo
» nostro sigillo in cera rubra Hispanica pluribus
» in locis obsignatum, nec non illmo D. F. Ho-
» ratio Sansedonio equiti Hierosolymitano, præ-

» dicti Em̄i D. Magni Magistri mandatario ibi-
» dem præsentem, traditum, ut eidem Em̄o D.
» Magno Magistro transmittere valeat, cui fa-
» cultas erit dictam sacram reliquiam apud se
» retinendi, aliis donandi et in qualibet ecclesia,
» oratorio aut capella publicæ fidelium venera-
» tioni, servatis servandis, exponendi et collo-
» candi. Ne autem de identitate prædictæ sacræ
» reliquiæ ullo unquam tempore dubitari conti-
» gat, has testimoniales litteras, manu nostra
» subscriptas nostroque sigillo firmatas, per
» eundem infrascriptum Vice-cancellarium nô-
» strum expediri jussimus. Datum die 3 Augusti
» anno 1749. Franciscus Cajetanus archiepisco-
» pus Florentinus. Aloysius Vignalis J. U. D. et
» Vice-cancell. de mandato etc. » *Litteris hæc
» egregie etiam, quod Brocchius supra docet, confir-
» matur, summo Florentiæ in honore haberi Beati
» reliquias: de quo cum nihil amplius, quod dicam,
» suppetat, Syllogæ huic finem hic impono.*

DE B. MATTHÆO MANTUANO CONFESSORE,

ORDINIS FRATRUM PRÆDICATORUM,

VIGLEVANI IN DUCATU MEDIOLANENSI.

SYLLOGE DE GESTIS ET CULTU.

C. S.

§ I. Locus cultus : memoria in Martyrologiis : elogium
ex Taëgio : pauca alia ex aliis accepta : aliqua mira-
cula post mortem : tempus obitus.

ANNO MCDLXXI.
VEL MCDLXX.
Notitia loci,
ubi colitur,
memoria

Viglevanum, quod alii Vegli-
vanum, Vaglebanum, Vigevanum,
Vegivanum, alii etiam paulo
aliter, Itali vero vernacule Vi-
gevano appellant, parva, sed
elegans, Insubriæ civitas est,
hæud procul a Ticino fluvio Papiam inter et
Mediolanum sita, sui nominis comitatus caput,
et a Clemente VII episcopi sede, sub metropoli
Mediolanensi, anno 1529 in gratiam Francisci
Sfortiæ, ducis Mediolanensis, illustrata. In ejus-
dem civitatis conventu Fratrum Prædicatorum,
S. Petro martyri dicato, sæculo xv sancte obiit,
ac nunc etiam honorifice quiescens colitur hoc die
B. Matthæus, ejusdem Ordinis Prædicatorum,
a patria sua Mantuanus, a familia vero, ex qua
natus est, De Carreris dictus. Ex martyrologis,
si Dominicanos exceperis, unicum novi Philip-
pum Ferrarium, qui illum annuntiat, in Cata-
logo generali Sanctorum, qui non sunt in Romano
Martyrologio, ad hunc diem 5 Octobris paucis
sic memorans : Viglevani, B. Matthæi, Ordinis
Prædicatorum confessoris. Tum in Annotatis
ibidem hæc addit : Is patria fuit Mantuanus,
Obiit Viglevani anno Domini 1472, ubi in dies
miraculis fulgens Sedis Apostolicæ concessione
colitur.

in paucis
Martyrolo-
giis : scripto-
res,

2 Ad eundem Octobris diem Matthæi memo-
riam celebrant Dominicus Maria Marchesius in
sacro diario Dominicano, et Jacobus Lafonus
in Anno item Dominicano, ambo Ordinis Præ-

dicatorum, vitæque illius compendium exhibent,
inferius usui futurum. Legitimum cultum infra
probabo, postquam pauca, quæ de ejusdem gestis
novimus, exposuero. Lucas Castellinus in Tra-
ctatu de certitudine gloriæ Sanctorum canoniza-
torum cap. ii de eodem sermonem faciens, Cujus,
inquit, præclara gesta referunt innumeri scrip-
tores, Ambrosius Taëgius, Leander Albertus,
Hieronymus Bursellus, Seraphinus Razzius et
Joannes Michael Pio. Illorum primus, Taëgius,
apud Echardum in Bibliotheca scriptorum Or-
dinis Prædicatorum, ejusdem Ordinis habitum
induisse dicitur Mediolani in cœnobio S. Mariæ
gratiarum, tunc recens anno 1485 erecto; quæ
temporis locique vicinitas, Ordinisque professio
facit, ut ille de Matthæo, tunc nondum viginti
retro annis, nec multis miliaribus ab urbe Me-
diolano, Viglevani videlicet, erepto e vicis, optime
instructus fuisse potuerit.

3 Scripsit autem Taëgius, ut in laudata Biblio-
theca legitur, Chronicon generale sui Ordinis in
folio, sex voluminibus Mss. membranaceis distin-
ctum, et in supra dicto S. Mariæ gratiarum cœ-
nobio servatum. Verisimillime in eodem loco hujus
B. Matthæi elogium, quod habemus, manu pro-
pria descripsit Papebrochius noster ex Fr. Ambr.
(ut præmittitur) Taëgii Mediol. de Insigniis Ord.
Prædicat. Tom. III, sign. N f. 44. Tum subditur :
Incipit Vita B. Matthæi de Carreris Mantuani,
viri sanctissimi. Elogium tamen potius, quam Vita
appellabitur, quod admodum breve sit, sicque illum
celebret,

qui post
Taëgium et
Leandrum
Alberti

A celebret, ut pauca ejusdem gesta exponat. Taegio aut synchronus aut certe proximus vixit, secundo loco apud Castellinum laudatus Leander Albertus seu Alberti, eodem teste Echardo, Ordinem, Prædicatorum anno 1495 Bononiæ amplexus, qui et illius Chronici meminit, et eo se in scribendis libris de Viris illustribus seu Ordinis usum esse profectur. Is quoque lib. v. ejusdem Operis recitat elegans Matthæi elogium ex Taegio acceptum, sed stilo etiam paulo breviori concinnatum, neque ullo omnino Beati facti auctum.

4 Hieronymum Albertutum Bursellum anno 1497 obiisse, scribit laudatus Leander lib. 4 apud me pag. 153, ejusdemque Opera recenset, quæ Mss. servari Bononiæ dicuntur apud Echardum in Bibliotheca. Potuit ergo etiam ille B. Matthæi gesta probe novisse; at mihi in promptu non est illius Opera consulere. Suspicio tamen, in illis vel nulla vel pauca de eodem legi præter relata a Taegio et Leandro, quorum saltem hic illius Opera legere potuit. Saeculo xvii obiierunt Seraphinus Razzius et Joannes Michael Pius, postremo loco a Castellino laudati, quorum lucubrationes typis editas habeo; sed hi scilicet paulo remotiores sunt ab ætate B. Matthæi, ac propterea minoris auctoritatis, quam tres præmissi. Alios, quos innumeros ait, scriptores Castellinus non nominavit: fortasse hi recentiores sunt, aut nihil præterea de Beato docent, ut colligere licebit ex dicendis. Accipe igitur illius Vitam, seu potius elogium, per Taegium, quale illud habemus a Papebrochio nostro descriptum.

Beati natales, adolescentia, virtutes in Ordine Prædicatorum: * an ingressus?

B 5 Incipit Vita B. Matthæi de Careriis Mantuani, viri sanctissimi. § 1. De ejus origine et ingressus * ejus ad Ordinem, deque ejus sanctis moribus. Beatus Matthæus de Carreriis Mantuanus ex honestis et piis parentibus, velut lucifer, exortus emicuit. Litteris traditus haud parum profecit. In annis juvenilibus constitutus, mundi oblectamenta fugiens, Ordinem Prædicatorum ingressus est, in quo studio litterarum sacrarum permixtissime intentus in tantum profecit, ut prædicator efficeretur ferventissimus et devotus, corde humilis, caritate diffusus, spe patientissimus, fide plenus, oratione devotus, meditatione suspensus, animarum zelator ferventissimus, observantiæ regularis zelator maximus, ad Christi Crucifixi passionem devotissimus, non sine lacrymis et suspiriis, aut suspensione quadam et profunda meditatione videri non poterat.

* an quam? * an videre? charitas, qua piratum moravit, ut captivos omnes

6 § II. De liberatione quorundam captivorum de manibus pyratum. Cum vice quadam de Pisis versus Genuam navigaret per mare cum Fratre Cherubino de Fabriano, qui hæc retulit, a pyratibus intercepta navi, captus est. Erant autem in ea navi homines utriusque sexus quam plures: plangens autem cum clamoribus et ejulatus fit maximus. Pyratum autem princeps, qui ibi erat, in suam galeam quosdam de navi transferri fecit, et Fratres, qui tres erant, ad terram per scapham ut deportarentur, jussit. Cum autem Vir Dei audiret, videretque quandam juvenulam nubilem cum matre miserabiliter flentes, eo quod captivæ remanebant, earumque pudicitia in manibus esset impiorum hominum, misericordia motus super calamitate matris et filia, procidens genibus flexis ante pedes principis pyratum, extensis manibus in modum crucis, dixit: Obsecro te, princeps, retine me captivum, dummodo has duas mulieres liberas abire permittas.

7 Tunc pyrata ait: Bone Pater, sufficit, quod te cum sociis abire permitto: de his non sit tibi curæ; quia de eis aliud agendum erit. At Vir Dei in petitione perseverans, supplicans iterum ait: Propter eum, qui te et totum mundum suo pretioso sanguine redimit, me retine, et has duas mulieres liberas dimitte. Motus ergo tyrannus sancti Viri precibus dixit: Vade, et pro me Deum deprecere; quia, ut video, Vir Dei es, et observantiæ regularis. Non solum autem has, pro quibus postulas, mulieres, sed etiam totam hanc hominum multitudinem tibi dono, de omnibus ad libitum dispone. Redditis ergo gratis, et omnibus liberis cum navi dimissis, sanctus Pater ad Deo gratias agendum hortatus est, a peccatisque caverent, et in futurum secundum doctrinam viverent Christianam. Mater vero cum filia Virum sanctum cum muneribus honorare voluerunt; quibus Vir sanctus dixit: Ite, et Deo gratias agite, qui a tanto periculo sua vos benignitate liberavit; et quantum potestis, ab ejus offensa cavete.

AUCTORE C. S. cum capta navi liberos dimiserit:

8 § III. De ejus ultima ægritudine, et felici transitu. Post multos autem labores, quos diu in vinea Domini prædicando, confessiones audiendo, studendo, orando, et vigilando perpessus est, in gravem incidit ægritudinem, quam magna cum patientia, gratias semper agendo Creatori suo, portavit. Cum autem languor ingravesceret, apud Viglevanium constitutus, vocato Priore et confessore suo, dixit: Sciatis, pater optime, quod ex ægritudine hac moriturus sum: nam pluries a Domino petii, ut ante meum ex hac vita decessum de sua dulcissima passione aliquid mihi gustandum daret; quod et fecit. Nam cor meum clavo a Domino vulneratum sentio; tantusque est cordis mei dolor, quod in hoc mortali corpore amplius vivere non videtur: vulneraverat autem Dominus cor ejus sua dulcissima passione. Post non multos dies, sumptis devote omnibus Ecclesiasticis Sacramentis, anima illa sanctissima carne soluta ad caelos feliciter evolavit anno Domini 1471, die 6 mensis Octobris.

E ejusdem pius obitus; quem mirabiliter præscriberat.

* adde posse

9 § IV. De miraculis post mortem ipsius perpetratis. Post mortem beati Viri quam plura sequuta sunt ad ejus invocationem miracula, prout cereæ imagines ac argenteæ, et cerei multi, ad ejus venerabile sepulcrum dependentia protestantur, quæ enarrare longum esset, ex quibus unum referre non omittam. D. Stephanus, comes Placentinus, a Galeatio Mediolanensi duce dominio trium castrorum in comitatu Placentino privatus est. Viglevanium itaque venit ad ducem, qui tunc temporis ibidem morabatur. Præceperat dux castellanum sub pena capitis, ne comitem ipsum ad eum ingredi permitteret. Morabatur in hospitio comes, haud parum tristis, si quo modo ducem adire posset, mente revolvens: interim quidam ex suis, ex comitatu Placentino veniens, renuntiavit, qualiter in castris illis dux præsidia posuisset: cui comes, Scio, inquit, et utinam mihi pejus non contingat! Timebat enim mortem.

Claret miraculis: comiti Placentino accessum ad ducem Mediolanensem F

10 Dum hæc autem agerentur, videns hospes comitem tam tristem, dixit: Quid habes? Estne aliquid, in quo vobis auxilio esse valeam? Intellecta comitis afflictione, dixit: Si mihi acquiescitis, forte liber eritis. Cui comes, Nihil est, inquit, quod non faciam, dummodo mihi a principe daretur audientia. Cui ille, Pergatis, inquit, ad ecclesiam B. Petri M. * Ordinis Prædicatorum,

et restitutionem castrorum divinitus procurat.

* i. e. Martyris

ACTORE
C. S.

* adde pro-
misit

Pauca obser-
vantur

ad præmissa.

Tironis stu-
dium oratio-
nis, inedia,
ecstases.

dicorum, oretisque B. Matthæum Mantua-
num, præfati Ordinis Fratrem, qui pluribus
claret miraculis; fortassis, quod aliquod obti-
nebitis remedium. Cum autem comes eum de-
rideret, finaliterque acquiesceret, pervenit ad
tumulum beati Viri, magnam se daturum pec-
uniæ quantitatem *, si a principe audientiam,
suaque oppida habere possit. De ecclesia autem
ad castrum, ubi dux erat, pergens, per omnes
portas absque contradictione aliqua pervenit ad
ducem, suasque adducens rationes, audivit a
duce: Exterminare te, ac bonis privare decre-
veram, et forte vita; sed nunc virtute quadam
superiori coactus te in gradum restituo pristin-
um, omniaque prædecessorum tuorum privi-
legia cum castris omnibus confirmo. Abiit ille
lætus et gaudens, miraculumque hospiti pluri-
busque aliis fideliter enarravit.

11 *Hæc, nec plura, de hoc beato Viro Taegius, quæ Leander Alberti sic fere descripsit, ut nonnulla eorum in compendium contraxerit. Atque hæc quidem talia sunt, ut eximium de B. Matthæo æstimationem ingerant, ac desiderium accendant cetera ejusdem gesta cognoscendi. Quidquid autem Castellinus num. 2 relatus dicit, ea ab innumeris scriptoribus referri, rectius Marchesius et Lafonus incusant, desentque majorum suorum in visdem ad posteros transmittendis incuriam; nec nisi pauca præter ea, quæ Taegius et Leander tradiderunt, reperire potuerunt. Mantuam, antiquissimam vulgoque notissimam Italiæ civitatem, Matthæo patriam obtigisse, Taegio consentiunt omnes, ipsumque Mantuani agnomen, quod Leander Alberti ipsi pariter attribuit, satis declarat. Familiam, a qua eundem de Carreriis videm duo scriptores appellant, Marchesius nobilissimam, Lafonus illustrem dicunt, ac Beatum ipsum in sacro fonte Baptismatis nomen Joannis Francisci, in Ordine vero Prædicatorum Matthæi sortitum esse, asseverant.*

12 *Credibile est, hæc illos ex aliquo instrumento idoneo accepisse; sed, si qua tunc Mantuæ eastiterit nobilitate illustris familia de Carreriis, ne ex ea B. Matthæum natum credam, obstant Taegius supra num. 5 solum docens, ipsum ex honestis et piis parentibus natum esse; et Leander Alberti, eundem sine ulla parentum stirpive nobilitatis mentione Carerium vocitans. Quo ille natus sit anno, a nullo proditum legi: neque hic colligi potest ex illius anno emortuali, quod suprema, in qua obiit, ætas ignoretur. Quia tamen anno 1471, aut forte præcedenti, vivere desiit, nec quisquam de ejusdem admodum prævecta ætate meminit, verisimillimum est, eum eodem, quo mortuus est, seculo xv primam lucem aspexisse. Ignotus pariter mihi est annus, quo sacrum Prædicatorum Ordinis habitum induit, silentibus de eo omnibus, quos consului.*

13 *Multis illum in ipso tyrocinio fulsisse virtutibus, scribit Marchesius, de qua re nequit merito dubitari. De singulari illius abstinentia unum refert, quod cum ex ejusdem coetaneorum testimonio acceptum dicat, Marchesii verbis ex sermone Italico in Latinum versis huc transfero. Adeo erat orationi deditus, ut in morem S. Bernardi semper esset intentus et mente elevatus in Deum; cumque in hoc fervore spiritus leviores reputaret usitatas corporis castigationes, ex solita fervidorum tyronum imprudentia corpus suum in eum modum afflixit, ut evidens vitæ periculum incurrerit. Nam inter cetera tantæ erat a cibis abstinentiæ, ut ex multorum*

coetaneorum ejus testimonio constet, illius D
fauces dentesque ex nimia debilitate aliquando adeo fuisse constricta, ut eum refocillandi, generosoque liquore roborandi gratia, oportuerit os ejus instrumentis ferreo diduci. Tum subdit Marchesius, eundem propterea a magistro suo reprehensum, prohibentemque illam imposterum sui corporis afflictationem sine petita acceptaque licentia adhibere, et ex ejusdem magistri prudenti consilio ad cohibendos potius animi sui sensus, divinaque contemplanda tam facile animen transtulisse, ut frequentes in ecstases raperetur.

14 *Fuisse illum ferventissimum verbi Dei præconem et apostolica charitate ezimum, supra dixit Taegius, idque etiam observavit in Chronico ad annum 1471, ubi, teste, qui ea descripsit, Popebrochio, de eodem sic ait: Fuit etiam ferventissimus prædicator ac animarum mirabilis zelator. Consentit Leander Alberti in ejusdem elogio dicens: Fuit vehemens verbi Dei concionator, et animarum sedulus indagator. At horum neuter factum aliquod hujus generis narrat præter unum illud de liberatis captivis e manibus pyratum, in quas cum ipso incidierant. Quatuor alterius generis exempla referunt Marchesius et Lafonus, nescio, quam certis testimoniis fulla. Primum hoc fere modo exponunt. Dum Matthæus Soncini, quod ducatus Mediolanensis in agro Cremonensi ad Ollium fluvium oppidum est, verbi divini prædicandi causa quodam die festo versabatur, auditio, populum ad tympanorum tibiærumque sonitum choreis indulgere, de sacræ lucis profanatione vehementer commotus, pulsato turris ære campano omnes ad concionem convocavit et in suggestum ascendens, tanto cum ardore et eloquentia peroravit, ut auditores suos ad penitentiam et lacrymas commoverit, profanumque illum morem ex eo oppido penitus sustulerit.*

15 *Nescio, ad idemne, an ad aliud tempus spectent Soncinensis conventus Ordinis Prædicatorum reformatio, et insignis conversio Luchinæ, ejusdem oppidi matronæ nobilis, sed vanæ et luxui admodum deditæ; quarum primam ex mandato Martialis Auribelli, Prædicatorum generalis Magistri, a B. Matthæo feliciter perfectam, videm duo scriptores affirmant; Luchinam vero memorant esse unica ejusdem concione tam vehementer motam fuisse, ut perfusa stetu ad ipsum accesserit, eoque magistro tantum profecerit, ut Tertii Ordinis S. Dominici induta habitum sancte vixerit, merueritque sacris Fastis Dominicanis inseribi. Inscripta vis est ad diem 7 Augusti, sed apud nos, quod de ejusdem cultu non constaret, ibidem inter Præmissos relata. Porro cum Martialis Auribellus supremum Ordinis magisterium bis gesserit; primo ab anno 1453 usque ad 1459; ac rursus ab anno 1465 usque ad 1473, quo, teste Echardo in Bibliotheca, vivere desiit; Matthæus autem anno 1471 vel forte præcedenti, mortuus sit, de tempore reformati conventus Soncinensis licet utrumque late statuere.*

16 *Quartum B. Matthæi apostoli zeli specimen datum, aiunt, Viglevani, et hoc fere modo enarrant. Festa S. Marci luce saltatorum comedorumque manus convenerat ante ducale palatium, histrionia sua Mediolanensem ducem, qui Viglevani aderat, populumque publice recreatura. Accurrit Vir Dei, profana ludæra vetiturus; cumque sacris monitis nil proficeret, divini ho-*

Dicitur Soncini sustulisse consuetudinem dies festos profanandi:

E

ubi et conventum reformatum, et Luchinam convertit.

F

Aliud ejusdem zeli specimen Viglevani ab eo datum:

noris

A noris zelo incensus turbas fuste abigit. Et ceserunt tunc quidem pellenti, sed per aulicos persuasere principi, facinus hoc illi injuriosam esse, nec impune permittendum. Quam ob rem iratus dux accitum Dei Virum acriter corripit, extrema minatus, si simile quid imposterum committeret. Verum ille nihil hisce motus, principem etiam intrepidus arguit, quod in dominio suo, quod a Deo acceperat, Dei honorem non modo non tueretur, sed etiam minaretur sacris præconibus, qui in avertenda divinæ Majestatis læsione suo officio fungerentur. Addunt, hæc tanta cum fiducia animique robore pronuntiata esse, ut dux, quique aderant, aulici argentis virtutem admirandi suspexerint et laudarint.

duo ejusdem dum viveret, miracula et vaticinia.

17 Duo quoque ab eodem, dum in vivis erat, in eadem civitate patrata miracula referunt. Primum est ejusdem pueri curatio, qui, dum pater ejus (quem Ambrosium Gravelloa appellant, et unum e ditioribus ejusdem civitatis nobilibus viris dicunt) beati Viri concionibus intererat, inobsecutus in sercentis olei sartagine prolapsus manus vultumque fæde ambusserat. Quo comperio, domum redux pater, ad Matthæum redisse dicitur, ac tandem apud ipsum instituisse, ut pristinam proli suæ integritatem a Deo impetraret, donec is illum domum suam regredi jusset, pollicitus fore, ut puerum jam tum multo melius se habentem reperiret, ac intra paucos dies haberet plane incolumem. Promissis, aiunt, respondisse eeventum, puerumque, dum permisit ritas, Minorum Ordinis nomen suum dedisse. Alteram curationem obtigisse affirmant cuidam Antonio Ferrari, qui cum sex annorum spatio fluxu sanguinis et urine, frustra tentatis remediis, laborasset, hanc suam calamitatem B. Matthæo exposuit, utque bene sibi precaretur, flogitavit. Ille misericordia motus, elevatis in cælum oculis, quod petebatur, præstitit; nec mora, supplicem ab eo malo imposterum immunem dimisit. Aiunt denique, Beatum mortis suæ annum, locum, cladesque, quas Ludovicus XII rex Galliarum ineunte sæculo XVI Italiæ intulit, vaticinatum fuisse.

An Christus ei ante obitum, ut quidam asserunt,

18 Consentiant etiam Taegio de instanti sibi morte a Beato intellecta ex ingenti cordis sui, veluti spiculo confixi, dolore; sed addunt, dolorem hunc ei tunc inflictum fuisse a Christo Domino visibiliter apparente, spondenteque fore ut intra paucos dies migraret ad calos. Ejusdem apparitionis, non tamen sponsonis, etiam meminert Seraphinus Razzius in illius Vita, Joannes Michael Pius lib. III. De viris illustribus Ordinis Prædicatorum cap. 44, et Joannes Lopez parte III Historiarum ejusdem Ordinis, cap. 15. Unde ea didicerint, me latet; at, si Taegio scriptori synchrono, ac proinde potioris auctoritatis, credimus, Matthæus suæ mortis propinquitatem non aliunde intellexisse videtur, quam ex prædicto cordis cruciatu, quo se videbat compotem voti de delibando ante obitum suum paululo amarissimæ Christi passionis. Verba Taegii habes supra num. 8, addo hic etiam Leandri Alberti, qui Taegio, ac forte etiam ipsimet Beato, aliquando synchronos vixit.

apparuisse videatur.

19 Consueverat (inquit ille) Vir sanctus Christi Cruci affixi simulacrum non sine lacrymis aut animi quadam maxima æstuatione, nec sine profunda meditatione contemplari. In ultima constitutus ægritudine præsidenti cœnobio detexit, se ex illa omnino ægritudine vita fun-

Octobris Tomus III.

cturum, ex eo, quod enixe a Deo efflagitaverat, ut se faceret amarissimæ passionis, antequam decederet, aliquantulum delibare; quod quidem petens paulo ante voti compos factus fuerat, eo quia persentiret, cor sibi veluti spiculo confossum, et tanto dolore cruciari, ut diu amplius vivere non posset. Porro Christus Dominus noster suo cruciatu, prout flagitaverat, vulneraverat cor ejus. Forsitan laudati recentiores hæc Leandri et supra relata Taegii verba de visibili Christi apparitione promissoque celeri ad cælum transitu interpretati fuerunt. Alios saltem testes non laudant; nec novi, quos habuerint pro factis asserendis, quæ ex eorumdem fide superius num. 14 tribus sequentibus retuli.

AUCTORE C. S.

20 In anno emortuali assignando (nisi solius typhothæ error sit) vehementer erravit Castellinus supra laudatus cap. 2, pagina 152, ubi annum æræ Christianæ 1244 signavit; nec recte Razzius annum 1444; nisi id quoque typhothæ vitio tribuendum sit. Taegius, Leander Alberti, Pius et Lopez in annum 1471 consentiunt; Marchesius et Lafonus in 1470. Cur autem hunc annum anno 1471 præferat, postremus rationem allegat ex quodam instrumento, auctoritate, ut ait, publica confecto die 24 Aprilis anni 1471, in quo dicitur mater quædam filium suum, facto voto de B. Matthæi sepulcro visendo, e mortuo vivum recepisse, eodemque anno ac die votum suum exsoluisse. Unde fere sic ratiocinatur: Ex communi omnium sententia B. Matthæus obiit mense Octobri; ut igitur dicta mulier die 24 Aprilis anni 1471 ad illius sepulcrum voti solvendi ergo accedere potuerit, debuit iste ante eundem annum vivere desiisse.

Obiisse anno 1471 dicitur a Taegio et Leandro

21 Haud equidem scio, an Lafonus ipsum authenticum instrumentum viderit, an solum laudaverit ex Marchesio, cujus verba dabo inferius. Si tamen ambobus vel alterutri ipsum autographum, aut saltem accuratum apographum, præluxerit, omnino evincens est Lafoni argumentum, et in Taegii numeris agnoscendus est error, quem deinde alii recentiores adoptarint. Verumtamen ne id facile admittere queam, obstat ipsemet Taegius eundem annum in Chronico exprimens, teste Papebrochio, qui ad calcem elogii, quod dedi, sequentia annotavit: Idem (nempe Taegius) in Chronica ad annum 1474: » Eodem anno, die 6 Octobris Fr. Matthæus » de Carreriis Mantuanus apud Viglevanum, » Novariensis diocesis insigne oppidum, migra- » vit ad Dominum, sepultusque est in ecclesia » Fratrum; » nimirum Prædicatorum. Obstat secundo Leander Alberti, ejusdem temporis scriptor, qui eundem annum retinuit his verbis: Matthæus Carerius Mantuanus, vir devotus et in conscientia valde accuratus, adeo ut etiam minima libraret, in cœnobio Viglevani, oppidi Insubriæ; miraculis clarus, Deo anno Salutis nostræ 1474 spiritum devotissime reddidit. Hæc ergo omnino suadent, verum emortualem illius annum fuisse 1471; propter laudatum tamen a Marchesio et Lafono instrumentum publicum, de quo, ut dicti, non satis mihi constat, malui annum 1471 vel 1470 in margine annotare.

ab aliis anno 1470,

F

22 Quod ad diem obitus attinet, is quoque a Taegio (nam Leander de eo non meminim) tam in Vita, seu elogio, quam in Chronico, dies 6 mensis Octobris signatur, quare hic omnino retinendus videtur. Cum tamen alii, interque hos

die 6 Octobris aut forte 5.

AUCTORE
C. S.

Benedictus XIV Papa lib. II de Beatorum canonizatione etc., cap. 24, § 2, num. 7 illum die 5 ejusdem mensis obiisse scribant, eoque die ex dictis dicendisque ille Viglevani colatur, fortasse beata ejus mors contigerit quidem die 5 Octobris, sed post occasum solis, ac propterea Taegius eandem ad diem 6 retulerit Italico computandi modo, qui dies ab occasu solis orditur, uti etiam alibi in Opere nostro observatum fuit.

§ II. Aliquot miracula post mortem illius patrocinio præterea impetrata : translatio corporis et memoria annua a Sixto IV Papa concessa : cultus ejusdem impugnatus, et confirmatus : concessa de eodem Missa et Officium.

Magna beati Viri sanctitas, populique de eo justa æstimatio verisimilia faciunt, quæ laudati Marchesius et Lafonus de Viglevanensium mox post auditum illius e vivis excessum, ad cœnobium concursu, deque suavissimo ejusdem corporis odore narrant; quem tamen posterior, ipso, quo tumulabatur tempore, alter ex juratis, ut inquit, multorum testimoniis, ex illius tumulo multis diebus erupisse affirmant; quæ utriusque relatio simul vera esse potest. Addunt, ipsum etiam visum esse, Dominicano suo habitu indutum, magnaque in gloria spectabilem e sepulcro surgere, quod Marchesius, ex publicis authenticisque testimoniis pariter constare asseverat. Ut sit, miraculis illum post mortem suam claruisse, etiam testatus est Taegius, et appensis ad ipsius sepulcrum votivis donariis confirmavit supra num. 9; quod etiam fecit in Chronico ad annum 1471, ubi post relatum ejusdem pium obitum et sepulturam in ecclesia Prædicatorum Viglevani, mox subnequit ista: Ubi et miraculis claret, ut imagines ac vota cerea, ad ejus tumulum suspensa, protestantur. Huic adde Leandrum Alberti in ejusdem elogio dicentem: Cujus admirandam sanctitatem miracula, quæ secuta sunt ejus decessum, et simulacra cerea ad ejus appensa sepulcrum apertissime testantur.

24 Neuter tamen horum ullum miraculum speciatim memoravit præter id, quod ex Taegio dedi num. 9 et 40 de recuperata Stephano comiti Placentino gratia Galeacei Mariæ Sfortiæ, Mediolanensium ducis, quodque etiam Leander, sed brevius annotavit hoc modo: Stephanus Placentinus comes a Galeacio Sfortiæ, principe Insubrium, tribus oppidis spoliatis, voto emisso ad beatum Matthæum, novo quodam modo e vestigio recuperavit. Neuter etiam crimen Stephani, seu verum, seu falso impositum, quo eam Galeacei offensam incurrerat, insinuavit; verum ex iis, quæ Muratorius in Annalibus Italiæ ad annos 1468 et 1476 de eodem Galeaceo scripsit, nemo mirabitur, si is innocentem comitem ea pena nullasset. Porro cum ex eodem Muratorio habeamus, Galeaceum anno 1476 a suis fæde trucidatum fuisse, relatum de Stephano fa-

Ex miraculis, quibus post obitum certe claruit,

ctum intra quinquennium a morte B. Matthæi D
figendum est.

25 Quæ præterea Marchesius, enarrat, miracula ex Italico sermone Latine versa accipe: In loco Besate diæcesis Mediolanensis, quinque milliaribus a civitate Viglevanensi dissito, Antonia, Bertramni Valli uxor, filium habebat, quinto jam anno quartana febris laborantem, quæ in continuam tandem versa eundem ad extrêmam deduxit. Mater, quæ incertis de causis peregre versabatur, domum reversa filium suum aliquot horis ante mortuum invenit. Quo comperto, dum illa velut sui impos lamentabatur, incidit ei in mentem de sanctitate Matthæi, quem Viglevani conciones habentem noverat; plenæque spe de impetranda illius precibus suo filio vita, vovit, se ejusdem tumulum invisuram, ac nescio quid muneris in accepti beneficii testificationem oblaturam; cum Deus in Sanctis suis mirabilis eodem temporis momento filium illi suum salvum et incolumem restituit. Quare ambo parentes, ut votum suum explerent, Beati sepulcrum inviserunt, ibique scripto, publica auctoritate die 24 Aprilis anni 1471 confecto instrumento, miraculum hoc testati fuere. Vide, quæ hinc pro ejusdem Beati anno emortuali superius num. 20 et sequenti annotavi.

26 In quodam loco diæcesis Mantuanæ quidam juvenis, Leonellus nomine (apud Lafonum pro juvene mulier juvenula dicitur) post multorum annorum infirmitatem eo redactus fuerat, ut sibi relictus a medicis, et loquendi destitutus facultate, in extrêmæ vitæ termino versaretur. Dum itaque jam pararentur funebria, quidam amicorum ipsi inclamavit, ut B. Matthæo Mantuano se committeret pro vita impetranda, si æternæ suæ salutis expediret. Fecit id interna, ut potuit, voce infirmus; moxque sensit velut quendam omnia membra tangentem, ac subito se sanum validumque expertus est, ut propriis virtutibus valuerit se e lecto erigere, clamantique: Modo per gratiam Dei et B. Matthæi sanus sum; ac reipsa velut sanus comederit, et lecto egressus sit, non secus atque nullo umquam malo fuisset correptus.

27 Quædam mulier Viglevanensis, Augustini Moscone filia, post multorum dierum in partu dolores filiam peperit, omnium, qui viderant, opinione mortuam. Hujus animæ jacturam miserata ejus soror ad B. Matthæum recurrit, supplicans, ut infanti vitam procuraret, et lecto sacro fonte ablueretur. Ultra votum obtinuit: nam infans non modo baptizata fuit, verum etiam multis annis vixit. Dum in eodem Viglevanensi oppido in domo Francischini Maggi quidpiam fabricaretur, ingens saxum e muro decidit in ipsius uxoris dorsum, quæ alia quædam saxa colligebat. Tam lethalis fuit læsio, ut mulier multis horis deliquium animi passa ab accessitis medicis mortua reputaretur. Tandem medicatis fasciis involuta, lectoque imposita, recepto sensu, tam vehementem experta cruciatum est, ut e vestigio morituram se crederet. Invocato tamen interna, quod externa non poterat voce, B. Matthæi auxilio, statim fuit exaudita, ita ut postero mane e lecto surrexerit, velut nunquam afflicta malo, quod de illius vita desperare fecerat medicos.

28 Mulier ex acervo lapidum admodum alti parietis præceps acta; Christophorus cœmentarius

narratur unum de puero resuscitato;

alterum de moribundo subito sanato;

tertium de infante mortua credita; quantum de muliere graviter sauciata;

quintum, sez-
tum et septi-
mum de peri-
clitantibus e-
lapsu; octa-
vum de sanato
filio ducis
Sfortie;

allatæ de
aliis genera-
tim.

Castellini
verba recitare.

Sixtus IV
Papa concessit
illius corporis

* i. heroicæ
que

translatio-
nem, et an-
nuam memo-
riam: caput
thece argen-
teæ.

Arius e sublimis ædificii tecto prolapsus; filia Joannis Baptistæ Gravelloa capite deorsum e scalis provoluta, de quorum omnium vita actum esse, judicaverunt medici, B. MATTHEO cum voto commendati incolumes evaserunt, plagis, quas e lapsu exceperant, repente sanatis. Galeaceus II (*Sfortia scilicet, de quo egimus, qui fuit secundus e Sfortis duæ Mediolanensis, sed sui nominis primus*) et Bona (*Sabaudica*) ejus uxor, Mediolanensium duces, eidem Beato votum fecere pro salute sui filii, qui etiam confestim sanitatem recepit.

29 Eodem patrocinante, Deus illuminavit cæcos, recto gressu donavit claudos, lethiferas pepulit febres, sustulit acerbissimos calculorum, pleuritis, intestinorum, stomachi, capitis, gangrenæ pestiferæ, hydropisis, oppilationum, aliosque innumeros cruciatum. Ipse mutis natis impetravit loquendi facultatem, et sterilibus feminis fecunditatem, partusque felices. Tot denique, tantaque fuere ad illius invocationem a Deo concessa miracula et beneficia, ut, cum ex fidelium donariis exstructum ei esset præclarum sacellum, quod nobilis vir Jacobus Carbone deinde exornavit, corpus ejus e primo suo tumulo in illud translatum sit, et super altari marmoreæ arce impositum; ubi a fidelibus non solum privata devotione colitur, verum etiam ex indulto Apostolico festum illius annum Officio et Missa ex communi confessoris non pontificis in eodem conventu celebratur, totaque civitate solemniter agitur die 5 Octobris, quo ille obiit. *Vide tamen de die obitus supra num. 22.*

30 Legitimum porro hujus B. Matthæi cultum probat, quem supra dixi, Lucas Castellinus in Tractatu de certitudine gloriæ Sanctorum canonizatorum etc., cap. 2, pag. 152 et sequenti, inter alias cultus concessiones, a Sede Apostolica specialiter factas, hanc quoque, de qua modo agimus, reponens. *Ejus verba habet: His omnibus addi potest concessio Apostolica ad instantiam et petitionem Generalis Ordinis Prædicatorum, F. Salvi Cassettæ de Panormo, facta a Sixto IV, die 8 Februarii 1484 in honorem venerabilis viri Dei F. Matthæi de Mantua, Ord. Præd., qui ob eximiam morum sanctitatem, et ob eminentes eroicasque ipsius virtutes, clarum lumen Ord. Præd. (dum viveret) ab omnibus appellabatur, cujus felix obitus accidit anno 1244 (imo ultra duo sæcula serius, ut probatum est) in conventum S. Petri Martyris de Viglevano, non sine magno splendore sanctitatis et miraculorum, etc.*

31 Qua concessione duo principaliter elargitus est summus ille Pontifex. Primum videlicet, ut corpus dicti Beati a primo, in quo sepultum erat, tumulo ad alium digniorem et honorificentiorum in eadem ecclesia transferretur. Secundum, ut in festo Dedicationis ecclesiæ S. Petri Martyris de Viglevano de illo (Matthæo scilicet) solemniter fieri atque decantari possit illius memoria cum oratione, prout ab eo tempore usque modo (*id est, usque ad annum 1628*) factum est; non sine magno populorum concursu et devotione. Non tamen de eodem Beato fit Officium, neque cantatur Missa; ut aliqui non recte scripserunt. Imo ex libris publicis ejusdem civitatis Viglevanensis, subsignatis propria manu consulum ac notariorum, Francisci videlicet Potelli, et Joannis Angeli Fascia, notarii, et cancellarii universitatis ejus-

dem civitatis, sigillo publico ipsius civitatis munitis, apparet, caput ipsius Beati honorifice reconditum esse in theca argentea, in qua leguntur sequentia verba: BEATO MATTHEO ORDINIS PRÆDICATORUM, PATRONO SUO, POPULUS VIGLEVANI HOC DICAVIT 1518.

32 Et in arca marmorea, in qua jacet sacrum ejus corpus, sequentia verba pariter conspiciantur: HIC TIBI PRÆCO FUIT, PATER EST VIGLEVANI ZELUS, QUEM CAPUT ARGENTEUM MARMORIS ARCA TENET DIE 25 APRILIS 1519. *Duo hi versiculi, nescio, cujus culpa, sine dubio vitiosi sunt; at quid si sic exponendi sint? Hic in terris, tibi præco fuit, nunc Pater, seu patronus est in calis, o Viglevanensis, quem, seu cujus reliquias, caput scilicet, theca argentea in formam capitis elaborata, reliquum vero corporis arca marmorea tenet seu servat inclusum. Pergo Castellini verba recitare.* Ex eisdem, inquit, litteris universitatis et communitatis dictæ civitatis Viglevani clare quoque habetur, qualiter in publico consilio nobilium atque civium ejusdem civitatis anno 1625, die 20 Octobris fuit stabilitum atque ordinatum, ut apud Sedem Apostolicam fiat instanter petitio, ut concedatur licentia Sacrum faciendi, et Officium recitandi de dicto beato Matthæo in die suæ solemnitatis ex voto facto ab eadem civitate in honorem ipsius Famuli Dei.

33 Castellini dicta partim probavit firmavitque Benedictus XIV summus Pontifex in Opere suo de Servorum Dei beatificatione, et Beatorum canonizatione lib. II et IV agens de beatificationibus æquipollentibus, et concessionibus cultus, a Sede Apostolica factis, idque argumentum exemplis illustrans; unde, quæ ad B. Matthæum hodiernum pertinent, juxta hic descripsisse. *Lib. II, cap. 24 hæc habet: Adeo percrebuit fama sanctitatis hujus Beati (Matthæi Mantuani) ut summus Pontifex Sixtus IV vivæ vocis oraculo concesserit, ut ejus corpus a primo, in quo sepultum erat, tumulo ad aliud dignius sepulcrum et honorificentius in eadem ecclesia transferretur, et ut in festo Dedicationis ecclesiæ S. Petri Martyris ejus memoria solemniter decantaretur et fieret; uti colligitur ex authentico instrumento, existente in archivo conventus S. Petri Martyris civitatis Viglevanensis. Tum subdit ipsum instrumentum, quale hic ex eodem refero.*

34 In Dei Filio sibi charissimis ven. Patri Priori, seu Præsidenti, ac patribus et fratribus universis conventus Viglevanensis, provinciæ Lombardiæ Ordinis Prædicatorum, Fr. Salvus Cassetta de Panorma, sacre Theologiæ professor, ac ejusdem Ordinis humilis Magister et servus, salutem et pacem in Domino Jesu, omnium Salvatore. Quum eos honore et celebratione dignos existimemus, qui vitam præclaris moribus ac virtutibus ornatam duxerint, ea ratione litteras has omnibus recte sentientibus legendas proponere statuimus, ut præclari meritis et laudibus digni viri nequaquam tenebris obducti, aut merita commendatione fraudati videantur. Quod si Romanos, Græcos, barbaros, qui, etsi virtutibus clari, Christum tamen ignorantes, scriptorum ingenii adeo celebratos et eloquio illustratos, tantopere admiramur et colimus; quid vero Christo initiatos sanctissimos viros, religione, pietate, sanctimonia conspiciuos, vel silentio involvimus, vel suarum laudum splendore carere patimur?

AUCTOR:
G. S.

reliqua ossa
tumbæ mar-
moreæ inclu-
duntur: eo-
tum civitatis
pro augendo
illius cultu.

E

Utramque
Sixti IV con-
cessionem
probavit Be-
nedictus XIV

F

ex litteris
Salvi Casset-
tæ, Magistri
Ordinis Præ-
dicatorum,

AUCTORE
C. S.
in quibus hic
scripsit, se
eam a Sixto
impetrasse,

* an Hunc?

omnesque ad
Beatum imi-
tandum, co-
lendumque
hortatur :

hinc auctus
ejusdem cul-
tus

et postea occa-
sione Decreti
Urbani VIII
ab episcopo
Viglevanensi
impugnatus,

35 Quam ob rem, cum ab ineunte hac sacra nostra Prædicatorum religione clarissimi virtutibus et doctrina viri semper floruerint, qui, beato Dominico duce ac fundatore, in agrum militantis Ecclesiæ uberrimos fructus attulerint, accessit in temporibus nostris vir sanctitate, vitæ innocentia, sacris moribus et animi integritate præstantissimus, Fr. Matthæus Mantuanus, quem Deus immortalis, ut vitæ puritate præcipuum, ita et morte pretiosa sanctissimum ostendit; cujus integritas, sanctimonia, religio mortalibus et immortalibus non modo humanum, sed angelicum potius præstiterunt, cujusque ea sunt merita, ut pluribus et signis et miraculis usquequaque claruerit. Hinc igitur, ne fidelibus jaceret ignotus, ceteris ad bene vivendi et imitationis exemplum proponendum duximus, et nuper, cum ad pedes Sanctissimi in Christo Patris et domini nostri, domini Sixti, divina providentia Papæ IV, essemus, ab ejus clementia vivæ vocis oraculo impetravimus, ut ejus sacrum corpus a primo, in quo sepultum erat, tumulo ad aliud dignius et honorificentius (sepulcrum) in eadem ecclesia transferretur, atque ut in festo Dedicacionis ecclesiæ S. Petri Martyris de Viglevano, ejusdem Ordinis, ejus memoria solemniter decantetur et fiat.

36 Quare fideles omnes hortamur in Domino, ut Sanctorum omnium meritis et exemplis provocati atque incensi bene ac recte vivendi semitam sequantur, et hujus religiosissimi et sanctissimi Viri precibus immortalem gloriam se sperent consecuturos. In quorum omnium fidem et testimonium sigillum officii nostri duximus præsentibus apponendum. Bene valete, et Deum pro nobis orate. Datum Romæ die octava mensis Februarii anno Dominicæ Nativitatis millesimo quadringentesimo octuagesimo secundo. *Hactenus epistola laudati Magistri Ordinis Prædicatorum. Porro, cum B. Matthæus die 5 vel 6 Octobris anni 1470 vel sequentis ex supra dictis obierit, sequitur, ejusdem publicum cultum, qui statim a morte illius ex Viglevanensium pietate cæptus fuerat, undecimo duodecimo post eandem anno a summo Pontifice concessum firmatumque fuisse; atque ipsum proinde Matthæum æquipollenter, ut loquuntur, beatificatum fuisse.*

37 Sequitur secundo, arcam tamen marmoream, et argenteam thecam, in quibus sacræ ejus reliquæ asservantur, primum trigesimo septimo circiter post eandem beatificationem anno perfecta esse, si recte se habeant inscriptiones num. 31 et 32 relatæ. Haud dubie post concessum a Sixto IV Matthæi cultum crevit Viglevanensium erga Beatum pietas et fiducia, ex eorumque collectis votivis donariis ac civitatis munificentia tandem annis millesimo quingentesimo decimo octavo et sequenti prædictæ thecæ argentea sacro illius capiti, arcaque marmorea reliquo corpori honorifice asservandis confectæ fuerunt.

38 Concesso a Sede Apostolica, quem diximus, cultu B. Matthæum merito honorare perreperant Viglevanenses usque in annum 1625, quo celebrata Urbani VIII Papæ de veneratione eorum, qui cum sanctitatis aut martyrii fama vel opinione obierunt, decreta prodire, quibus nonnullorum temeraria aut inconsulta in hujusmodi defunctis cultu exhibendo facilitas inhibebatur. Ex hisce enim decretis male intellectis Franciscus Romerius, octavus Viglevanensium episcopus, delatum hactenus B. Matthæo cultum censuit prohibendum. At Beati sui causam apud sacri Officii

Congregationem Romæ suscepit Prior conventus Viglevanensis, et feliciter evicit. Ita rursum docet Benedictus XIV in supra laudati Operis libro II, cap. 24, § 2, inter declarationes casuum in Urbani VIII decretis exceptorum ad præsens propositum hanc referens: Feria 3, die 2 Decembris 1625 fuit Congregatio sancti Officii in palatio illustriss. et reverendiss. domini Cardinalis Bandini in regione Campi Martii, coram illustriss. et reverendiss. dominis S. R. E. Cardinalibus, generalibus Inquisitoribus, in qua Prior conventus S. Dominici Viglevani lecto memoriali, decretum fuit, scribendum esse episcopo dictæ civitatis, ne impediatur cultum et venerationem exhiberi solitam B. Matthæo ultra centum annos, cum sit de comprehensis in paragrapho: DECLARANS.

39 Decretum prædictum (ita pergit ibidem laudatus Pontifex) exstat in Regestis Decretorum sacræ Congregationis sancti Officii, in quibus exstat etiam Epistola, ab eadem sacra Congregatione conscripta episcopo Viglevani. *Hic subdit eandem epistolam, quam, quia Italico sermone scripta est, Latino subnecto.* Prior conventus S. Dominici ejusdem civitatis (Viglevanensis) sacræ Congregationi exposuit, in suorum ecclesia cultum et venerationem impendi cuidam beato Matthæo, spatio centum et plurium annorum, velut tali, honorato, idque jam a vestra dominatione impeditum ob decretum hujus sacræ Congregationis, elapsis mensibus publicati de veneratione personarum cum sanctitatis aut martyrii fama mortuarum. Et quia in prædicto Decreto mens Sanctissimi Domini nostri, sacræque Congregationis non fuit, ut comprehenderentur ii, quorum cultus cæptus et toleratus fuit ultra annos centum, imo cum illi expresse excipiantur in paragrapho DECLARANS etc, et in his verbis: LONGISSIMI TEMPORIS SCIENTIA etc; propterea, cum in hoc casu sit beatus Matthæus, jusserunt me ad vestram dominationem scribere, ne continuationem cultus venerationisque ei hactenus exhibitæ impediatur, etc.

40 Sane casum ab Urbani VIII Decreto exceptum hic locum obtinere, manifestum est ex paragrapho in Epistola mox allegato. Sic enim is habet: Declarans, quod per superscripta præjudicare in aliquo non vult, neque intendit iis, qui aut per communem Ecclesiæ consensum, vel immemorabilem temporis cursum, aut per Patrum virorumque sanctorum scripta, vel longissimi temporis scientia ac tolerantia Sedis Apostolicæ; vel ordinarii coluntur. Atqui Matthæi, de quo hic, cultus jam tum inchoatus fuerat a tempore centum annorum metam excedente, quod annorum spatium per longissimum tempus, illiusque immemorabilem decursum in eodem Decreto indicari, etiam ipsemet Urbanus VIII declaravit in Brevi, die 5 Julii anni 1634 edito; idemque cultus perseveraverat ejusdem longissimi temporis scientia ac tolerantia (imò et expressa concessione) Sedis Apostolicæ (nempe Sixti IV Papæ) et ordinarii, nimirum ab anno 1482 usque ad annum 1625, ut liquet ex prædictis.

41 Perhonorificum etiam huic B. Matthæo est, quod Castellinus num. 32 asseruit, de litteris universitatis, communitatisque Viglevanensium, eodem anno 1625, die 20 Octobris in publico consilio et ex voto exaratis de instando apud Sedem Apostolicam pro obtinenda licentia Officii et Missæ de eodem celebrandi: verum, cum nec

D
a sancti Officii
Congregatione
vindictatus
fuit,

E
a sancti Officii
Congregatione
vindictatus
fuit,

hodieque per-
severat,

F

quodque Vi-
glevanenses
a Sede Apo-
stolica petere
voverant,

in

A in Decreto sancti Officii, die 2 Decembris ejusdem anni, quod recensui, edito, nec in litteris ad Viglevanensem episcopum de permittendo illius cultu datis, quas pariter retuli, de nova hujusmodi concessione ulla fiat mentio, solumque caveatur, ne episcopus continuationem cultus venerationisque ei hactenus exhibitæ impediatur, videntur Viglevanenses, aut voti sui executionem in aliud tempus distulisse, aut, si eam tunc eidem Priori conventus civitatis suæ commenda-verint, sua spe interim frustrati fuisse. Certe ipsemet Castellinus, qui Opus suum anno 1628 vulgavit, verbis num. 31 datis expresse negavit, de eo Missam cantari, aut Officium feri suo tempore soluisse, ut aliqui (inquit) non recte scripserunt.

42 Concessam tamen postea hanc fuisse a Sede Apostolica facultatem, persuadent alii, Castellino antiquiores, nisi hi alios, quos Castellinus redarguit, leviter secuti fuisse credendi sint. Certe, B. Matthæum Officio et Missa Viglevani in conventu S. Petri Martyris, Ordinis Prædicatorum, quotannis die 5 Octobris ex speciali indulto Apostolico coli, deinde etiam asseruerunt Marchesius in Diario Dominicano, Neapolitanis typis anno 1679 excuso, et Lafonus in Anno item Dominicano, Ambianis anno 1742 edito, quos non temere id scripsisse, persuasum mihi habeo ex sæpe laudati Benedicti XIV Opere, in cujus libro IV, part. 2, cap. 3, num. 12 id ipsum etiam affirmatur.

AUCTORE
C. S.
Officio et
Missa annuis
deinde etiam
auctus est.

DIES SEXTA OCTOBRIS.

SANCTI, QUI PRIDIE NON. OCTOB. COLUNTUR.

B	Sanctus Sagaris, episc. martyr Laodiceæ in Phrygia. S. Fides V. M. et Socii MM. Aginni in Aquitania. SS. Marcellus, Castus, Æmilii et Saturninus MM. forte Capuæ in Campania Felici. SS. Rogatus, Saturninus, Faustinus et Martialis MM. in Africa. Item SS. Januarius et Ammonus MM. forte Romæ.	E	S. Yvius diaconus conf. Wiltoniæ in Anglia. S. Enimia virgo, forte regina, et abbatissa in diœcesi Mimatensi in Occitania. S. Apollinaris archiepisc. Bituricensis in Gallia. S. Magnus episc. Opitergiensis, deinde Heracleensis, conf. forte Heracleæ. S. Pardulfus abbas conf. Waracti in diœcesi Lemovicensi in Gallia.
C	S. Prudentius M. Besuæ in Burgundia. S. Eroteis M. in Græcia. S. Probus episc. conf. Cajetæ in Campania Romana. S. Renatus episc. conf. Surrenti in regno Neapolitano. S. Romanus episc. conf. Autissiodori in Gallia. S. Bartius, seu Barsius, episc. conf. Vasionè in comitatu Vindauscensi.	F	S. Epiphania virgo sanctimonialis Ticini in Insubria. S. Nicetas conf. in Græcia. B. Adalbero episc. Herbiopolensis conf. Lambaci in Austria Superiori. S. Bruno conf. Ordinis Carthusianorum fundator in Calabria. S. Artaldus ex Carthusiano episc. conf. in Bugesia, Galliæ provincia.

PRÆ-